

[Thorkil Kristensen.]

kommer senere til udførlig drøftelse ved anden behandling. Her ved første behandling, hvor vi skal gøre hinanden og offentligheden opmærksom på, hvad der er hovedlinierne i det, som er foreslået, må det være de almindelige økonomiske virkninger, vi skal tage under overvejelse. Der er så meget mere grund til dette, som vi står i meget store økonomiske vanskeligheder, hvad vi allesammen, både regering og opposition, klart erkender. Der er yderligere det forhold at tage i betragtning, at med det betydelige omfang, beskatningen efterhånden har fået i forhold til tidligere, spiller hele skatte- og udgiftspolitikken en større rolle som led i samfundets økonomi end dengang, da de nugældende skattelove eller i alt fald de fleste af dem blev udformet.

Der er derfor al mulig grund til at spørge sig selv: Hvordan vil en skattereform efter de her foreslåede hovedlinier indvirke på samfundets økonomi i den efter al sandsynlighed vanskelige periode, vi skal gennemleve i de kommende år? Der kan jeg ikke, når jeg ser på dette lovkomples som helhed, komme bort fra en forundring over, i hvilken grad det bygger på en tankegang, der i dag virker mærkelig gammeldags og på visse punkter direkte forældet. Når jeg ser på disse lovforslag, kommer jeg til at tænke tilbage på 1930erne, fordi forslagene, både hvad angår forholdet mellem stat og kommune og i den udbygning, man har givet de vigtigste forslag om indkomst- og formuebeskatningen, i meget betydelig grad hviler på det, jeg ville kalde 1930ernes tankegang. Det hænger måske sammen med, at 1930erne var socialdemokratiets storhedstid. Den tankegang, som dengang var fremme, præger vel endnu regeringspartiet lidt mere, end godt er.

Jeg skal nævne et par eksempler på dette. Hvad var det, man tænkte på, når man i 1930erne drøftede skattepolitik og finanspolitik i almindelighed? Et af de problemer, der dengang var stærkt fremme, var en udjævning af skatteniveauerne i landets forskellige egne — man kunne også sige en udligning af skattetrykket i de forskellige kommuner. Det var denne kommunale skatteudligning, der var stærkt fremme i forbindelse med socialreformen i 1933 og ved skabelsen af den mellemkommunale

refusionsordning. Den lå senere til grund for skabelsen af den fælleskommunale beskatning og den såkaldte fælleskommunale udligningsfond. Det var et af 1930ernes store problemer. Ellers var det altdominerende økonomiske problem i størstedelen af 1930erne arbejdsløsheden, i hvert fald efter at landbrugskrisen i 1930ernes begyndelse var kommet over det værste punkt. Det var arbejdsløshedens bekæmpelse, der dominerede den økonomiske debat; det var det både i praktisk politiske kredse og i de teoretisk økonomiske kredse, hvor den højtærede minister og jeg dengang færdedes. Det var derfor også tanken om at stimulere forbruget for at stimulere beskæftigelsen, der dengang i meget høj grad prægede den økonomiske debat.

Men se, på disse to centrale områder er forholdene helt anderledes i dag end for 20 år siden. Den udjævning af skatteniveauet i landets forskellige dele, som man i 1930erne var så interesseret i, har for en stor del fundet sted derved, at staten i de sidste 16—17 år har overtaget en væsentlig større andel af de offentlige byrder i forhold til kommunerne, end staten havde før. Jeg fik for et par år siden i finansministeriet foretaget en undersøgelse af dette forhold. Det viste sig, at medens statsbudgettet før krigen androg mellem 11 og 12 pct. af nationalindkomsten, var det nu kommet op på ca. 17 pct.; jeg antager, at det er omtrent det samme i dag. Derimod var kommunernes samlede andel af nationalbudgettet før krigen ca. 8 pct. og er stadigvæk ca. 8 pct. Det, man i 1930erne var inde på, at en udjævning skulle ske derved, at staten i stigende grad overtog byrderne i forhold til kommunerne, har udviklingen i meget betydeligt omfang realiseret. Det er derfor klart, at dette problem er mindre i dag, end det var i 1930erne.

Hvad angår den almindelige økonomiske politik, så er det jo ikke arbejdsløsheden, der i de senere år har været vort problem. Tværtimod, det er valutaproblemet, der i de 9—10 år efter krigen har domineret dansk økonomisk politik. Alt tyder på, at det også vil være valutaproblemet, der dominerer i en lang række år fremover. Her gælder det ikke om at stimulere forbruget, men tværtimod om at bremse det, at holde det indenfor de rammer, som vor økonomiske evne